

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-034-01/2014

P/14/049

00192615

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/049 – Pomoc społeczna dla uchodźców
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Paweł Tołwiński – starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91502 z dnia 25 listopada 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży, ul. Dworna 23B, 18-400 Łomża (dalej „MOPS”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesław Jagielak – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działania MOPS w zakresie wykonywania zadań związanych z pomocą społeczną dla uchodźców w latach 2012-2014.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- opracowywanie i uzgadnianie Indywidualnych Programów Integracyjnych (dalej: „IPI”) dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy (lub uzyskali ochronę uzupełniającą) zgodnie z zasadami określonymi w art. 91 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej²,
- wspieranie cudzoziemców w realizacji zobowiązań określonych w IPI, w tym w zakresie: edukacji językowej, funkcjonowania zawodowego i społecznego,
- udzielanie pomocy cudzoziemcom (także po zakończeniu IPI) w znalezieniu miejsca zamieszkania, uzyskaniu zatrudnienia oraz realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na przyznaniu pomocy, w łącznej kwocie 55.200 zł, z naruszeniem przepisów art. 91 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej (wyplacano zwiększone świadczenia, w ramach IPI, pięciu cudzoziemcom, w związku z urodzeniem się dziecka już na terytorium Polski, a także przyznano świadczenia jednemu cudzoziemcowi mimo upływu terminu realizacji programu).

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że mimo wysiłków pracowników MOPS, integracja społeczna większości uchodźców jest niezadawalająca, głównie z powodu braku stałej pracy³. Stąd uchodźcy nadal korzystają z różnych form pomocy społecznej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja Indywidualnych Programów Integracyjnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z § 5 pkt 5 lit. a Statutu⁴ MOPS realizuje zadania powiatu z zakresu administracji rządowej, do których należy m.in. pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. Ponadto MOPS w myśl § 4 i 5 Statutu, realizuje zadania z zakresu

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm. Ustawa zwana dalej: „ustawą o pomocy społecznej”.

³ Stopa bezrobocia w Łomży wynosi 16%.

⁴ Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży, przyjęty uchwałą nr 328/LI/05 Rady Miejskiej Łomży z dnia 29 czerwca 2005 r.

pomocy społecznej należące do kompetencji gminy i powiatu, do których zalicza się w szczególności: 1) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, 2) udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, 3) tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, 4) pomoc w integracji ze środowiskiem osobom, które otrzymały status uchodźcy.

(dowód: akta kontroli str. 4-9)

1.2. W latach 2012-2014 (I półrocze), cudzoziemcy złożyli w MOPS odpowiednio: 11, trzy i cztery wnioski o przyznanie pomocy integracyjnej, o której mowa w art. 91 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. MOPS w odniesieniu do otrzymanych wniosków podjął decyzje, w których:

- uwzględnił 12 (z 18) wniosków (siedem z 2012 r., jeden z 2013 r. i cztery z 2014 r.),
- nie uwzględnił sześciu wniosków (czterech z 2012 r., dwóch z 2013 r.). Wszystkie decyzje zawierały uzasadnienia odmowy przyznania pomocy integracyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 385)

MOPS dokonywał rzetelnej weryfikacji kompletności oraz prawidłowości sporządzenia otrzymanych wniosków o przyznanie pomocy w ramach IPI w latach 2011-2014 (I półrocze). Analiza 18 wniosków o przyznanie pomocy integracyjnej złożonych w latach 2012-2014 (I półrocze) i 13 otrzymanych w 2011 r., na podstawie których realizowane były IPI w latach 2011-2012, wykazała, że:

- wnioski zawierały elementy określone w art. 91 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej oraz załączniki wymagane w art. 91 ust. 6 i 7 tej ustawy (na przykład do wniosków złożonych przez cudzoziemców posiadających status uchodźcy dołączono kopie: 1) decyzji o nadaniu statusu uchodźcy, 2) dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, 3) karty pobytu wydanej w związku z nadaniem statusu uchodźcy),
- złożenie 30 (z 31) badanych wniosków nastąpiło przed upływem terminu określonego w art. 91 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej tj. 60 dni od daty uzyskania przez cudzoziemca statusu uchodźcy⁵ lub ochrony uzupełniającej⁶,
- jeden wniosek⁷ złożony został 198 dni od daty otrzymania przez cudzoziemca decyzji⁸ udzielającej ochrony uzupełniającej – MOPS w związku z powyższym odmówił⁹ przyznania pomocy integracyjnej,
- w ośmiu przypadkach, w myśl art. 91 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej złożone wnioski obejmowały małoletnie dzieci cudzoziemca oraz jego małżonka, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. W pozostałych 23 przypadkach wnioski złożyli prawni opiekunowie nieletnich cudzoziemców (w ich imieniu) – 17 wniosków oraz cudzoziemcy nieposiadający małżonka lub dzieci, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. (dowód: akta kontroli str. 10-15)

W latach 2012-2014 (I półrocze) realizowanych było 19 IPI, o których mowa w art. 93 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Uczestniczyło w nich łącznie 38 uchodźców, w tym 21 dzieci. Według stanu na 30 czerwca 2014 r. spośród realizowanych 19 IPI zakończonych zostało 14 (9 w 2012 r., 5 w 2013 r.), trzy zostały wstrzymane (wszystkie w 2012 r.), dwa są w realizacji. Spośród cudzoziemców objętych IPI 37 osób (97,4%) stanowili obywatele Federacji Rosyjskiej, narodowości czeczeńskiej, a jedna osoba była obywatelem Egiptu. Status uchodźcy posiadało 18 osób realizujących IPI, pozostali objęci byli ochroną uzupełniającą. (dowód: akta kontroli str. 16)

⁵ Status w rozumieniu art. 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa zwana dalej: „ustawą o udzielaniu pomocy cudzoziemcom”. (Dz. U. z 2012 r., poz. 680 ze zm.).

⁶ Ochrona w rozumieniu art. 15 ustawy o udzielaniu pomocy cudzoziemcom.

⁷ Wniosek z dnia 7 maja 2012 r. złożony przez cudzoziemca w imieniu małoletniego syna.

⁸ Decyzja Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców DPU-420-1653/SU/2011 z 16 września 2011 r. (doreczona dnia 22 października 2011 r.).

⁹ Decyzja nr MOPS.8290-7/2012 z 27 czerwca 2012 r.

Trzy przypadki wstrzymania pomocy w ramach IPI związane były z opuszczeniem przez cudzoziemców terenu Łomży i niewywiązywaniem się z obowiązków zawartych w programie. Wstrzymanie pomocy nastąpiło w drodze decyzji administracyjnych¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 17-26)

W latach 2012-2014 (I półrocze) nie wystąpiły przypadki odmowy udzielenia, w ramach IPI, pomocy z uwagi na brak środków.

(dowód: akta kontroli str. 27)

We wszystkich przypadkach pomoc, świadczona przez MOPS, realizowana była na podstawie postanowień opracowanego i zaakceptowanego IPI.

(dowód: akta kontroli str. 17-26)

MOPS w latach 2012-2014 (I półrocze) rzetelnie opracowywał i realizował IPI. Analiza wszystkich 19 programów, w ramach których udzielono pomocy cudzoziemcom w tym okresie wykazała, że wszystkie, - zgodnie z art. 91 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej - zostały zaakceptowane przez Wojewodę Podlaskiego. Wszystkie programy zawierały elementy określone w art. 93 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy¹¹. Analiza 19 programów wykazała, że:

- wysokość przyznanych świadczeń odpowiadała stawkom i zasadom określonym w § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pomocy cudzoziemcom,
- wypłata świadczeń następować miała w terminie zgodnym z przepisem § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 marca 2009 r.¹² tj. do 15 dnia każdego miesiąca,
- we wszystkich przypadkach określono zakres i formy pomocy,
- wszyscy cudzoziemcy objęci IPI w chwili przystąpienia do programu zamieszkiwali poza ośrodkiem dla cudzoziemców oraz nie korzystali z pomocy, o której mowa w art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹³.

(dowód: akta kontroli str. 16-26)

Decyzje w sprawie przyznania pomocy w ramach IPI wydawane były przez MOPS w terminie od 20 do 51 dni od daty złożenia wniosku, z wyjątkiem czterech które wydano 62 dni (jedna decyzja¹⁴) i 87 dni (trzy decyzje¹⁵) od dnia otrzymania wniosku. Opóźnienia wynikały z konieczności uzupełnienia złożonych wniosków o niezbędne załączniki tj. kartę pobytu i dokument podróży¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 17-26, 427)

1.3 Realizacja zadań związanych z pomocą cudzoziemcom powierzona została starszemu specjalście pracy socjalnej Jadwidze Jadackiej (dalej: „realizator IPI”). Do obowiązków pracownika należało m.in.: wspieranie środowiska uchodźców w ramach IPI, rozpoznanie i ocena sytuacji życiowej uchodźców jako podstawy do podejmowania decyzji o ewentualnej pomocy socjalnej. Osoba ta była wskazywana jako realizator w przyjętych IPI.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

¹⁰ Decyzje nr: MOPS.8290-6/2012 z 18 czerwca 2012 r., MOPS.8290-11/2012 z 25 października 2012 r., MOPS.8290-3/2012 z 5 marca 2012 r.

¹¹ W tym: [1] zobowiązania MOPS do udzielania cudzoziemcowi informacji dotyczącej pomocy określonej w programie, warunkach jej wstrzymania lub odmowy udzielenia oraz współdziałania z cudzoziemcem i wspierania go w kontaktach ze środowiskiem lokalnym, w tym w nawiązaniu kontaktu z MOPS, [2] zobowiązania cudzoziemcy do zameldowania się w miejscu zamieszkania, [3] zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy w terminie ustalonym w programie oraz aktywnego poszukiwania pracy oraz obowiązkowego uczestnictwa w kursach języka polskiego, w przypadku gdy zachodzi taka potrzeba.

¹² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 marca 2009 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. (Dz. U. z 2009 r. Nr 45, poz. 366 ze zm.) Rozporządzenie zwane dalej: „rozporządzeniem w sprawie pomocy cudzoziemcom”.

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 680 ze zm.

¹⁴ Decyzja nr: MOPS.8290-6/2011 z 21 marca 2011 r.

¹⁵ Decyzja nr: MOPS.8290-2/2014 z 24 kwietnia 2014 r., MOPS.8290-13/2011 z 1 sierpnia 2011 r., MOPS.8290-12/2011 z 1 sierpnia 2011 r.

¹⁶ W trzech przypadkach (sprawy zakończone decyzjami nr MOPS.8290-13/2011 z 1 sierpnia 2011 r., MOPS.8290-6/2011 z 21 marca 2011 r., MOPS.8290-12/2011 z 1 sierpnia 2011 r.) wydano postanowienia w sprawie zawieszenia prowadzonego postępowania do chwili dostarczenia brakujących dokumentów, w jednym (zakończonym decyzją nr MOPS.8290-2/2014 z 24 kwietnia 2014 r.) przypadku wydano postanowienie w sprawie przedłużenia postępowania na okres kolejnych 2 miesięcy z uwagi na nieposiadanie przez cudzoziemca karty pobytu (wyznaczony termin wydania decyzji został dotrzymany).

Zobowiązania MOPS zawarte w IPI wypełniane były przez realizatora programu, który m.in.:

- udzielał (w chwili złożenia wniosku) informacji dotyczących pomocy określonej w programie oraz warunków jej wstrzymania lub odmowy udzielenia,
- współdziałał z cudzoziemcem oraz wspierał go w kontaktach z instytucjami (np. z Powiatowym Urzędem Pracy, Wydziałem Komunikacji Urzędu Miejskiego oraz środowiskiem lokalnym,
- pomagał w gromadzeniu i wypełnianiu dokumentacji niezbędnej do złożenia podania o przyznanie mieszkania z zasobów lokalowych miasta,
- koordynował spotkania (prowadzone przez wolontariuszy) związane z nauką języka polskiego oraz informował o możliwości uczestnictwa w szkoleniach dla osób bezrobotnych,
- zbierał informacje dotyczące sytuacji materialnej i planów uczestników IPI.

Działania realizatora IPI związane z realizacją zobowiązań MOPS dokumentowane były w formie notatek zawierających opis podjętych czynności, datę oraz podpisy cudzoziemca bądź pracownika MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 17-26, 39-41, 55-58, 74,86-88, 106-110, 121-123, 134-135)

Realizacja obowiązków cudzoziemca określonych w ramach IPI była monitorowana w trakcie obowiązkowych spotkań w MOPS, które - zgodnie z postanowieniami IPI - odbywały się dwa razy w miesiącu. Dodatkowo realizator IPI z własnej inicjatywy podejmował działania polegające m.in. na przeprowadzaniu wizyt w miejscu zamieszkania uczestników IPI oraz na rozmowach telefonicznych.

(dowód: akta kontroli str. 86-88, 106-110, 121-123, 134-135, 146-148, 158-159)

W latach 2012-2014 (I półrocze) trzy¹⁷ spośród 19 rodzin realizujących IPI zmieniły (w trakcie trwania programu) miejsce zamieszkania opuszczając Łomżę (wyjazd poza terytorium Polski). Skutkowało to niewywiązywaniem się przez uczestników IPI z obowiązków określonych w programie. MOPS w tych przypadkach, zgodnie z przepisem art. 95 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, podjął decyzje¹⁸ wstrzymujące świadczenia wraz z końcem miesiąca, w którym uczestnicy programu opuścili Łomżę.

(dowód: akta kontroli str. 17-26)

Wydatki poniesione przez MOPS na realizację IPI wyniosły:

- w 2012 r. – 111.370,0 zł na świadczenia dla 17 rodzin (32 cudzoziemców, w tym 17 dzieci),
- w 2013 r. – 72.640,0 zł, na pomoc 6 rodzinom (15 cudzoziemcom, w tym 10 dzieci),
- w 2014 (I półrocze) – 30.790,0 zł,- obejmowały pomoc dwóm rodzinom (8 cudzoziemcom, w tym pięciorgu dzieciom). (dowód: akta kontroli str. 352, 355-357)

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej postanowienia poszczególnych IPI wskazywały, iż świadczenia wypłacane cudzoziemcom „przeznaczone są na bieżące potrzeby tj. wyżywienie, zakup niezbędnej odzieży, pokrycie kosztów utrzymania mieszkania itp.” W programach podawano łączną kwotę przyznanej pomocy bez wyszczególnienia, jaka jej część dotyczy sfinansowania konkretnej potrzeby. Wysokość przyznanej pomocy wynosiła od 500,0 zł do 1.200,0 zł¹⁹ miesięcznie na osobę, co odpowiadało kwotom minimalnego i maksymalnego świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę

¹⁷ Rodziny realizujące IPI na podstawie decyzji nr: MOPS.8290-13/2011 z 1 sierpnia 2011 r., MOPS.8290-19/2011 z 12 grudnia 2011 r., MOPS.8290-8/2012 z 22 sierpnia 2012 r.

¹⁸ Decyzja nr: MOPS.8290-11/2012 z 25 października 2012 r., MOPS.8290-3/2012 z 5 marca 2012 r., MOPS.8290-4/2012 z 17 kwietnia 2012 r.

¹⁹ Kwota 1.200 zł miesięcznie na osobę, została przyznana jednemu cudzoziemcowi na okres pierwszych 6 miesięcy obowiązywania IPI realizowanego od 1 stycznia 2014 r. na podstawie decyzji nr MOPS.8290-1/2014 z 20 lutego 2014 r.

uzupełniającą określonym w art. 91 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej²⁰ oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pomocy cudzoziemcom. Ponadto MOPS opłacał składki ubezpieczenia zdrowotnego uczestników 11 (z 19) realizowanych IPI w 12 miesięcznym okresie ich realizacji. (dowód: akta kontroli str. 16-26)

Jak wyjaśniła Pani Jadwiga Jadacka realizator IPI, wydatki na realizację programów „określane były na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego, sytuacji materialnej rodziny, warunków mieszkaniowych, sytuacji zdrowotnej oraz ilości osób w rodzinie. Rodzina, która miała na utrzymaniu małe dzieci, uczące się lub znajdowały się osoby chore otrzymywały świadczenia w maksymalnej wysokości. Osoba samotnie prowadząca gospodarstwo domowe, także otrzymywała świadczenia w maksymalnej wysokości z uwagi na ponoszone większe koszty utrzymania.”

(dowód: akta kontroli str. 353-354)

1.4 Środki na realizację IPI otrzymywano na podstawie składanego do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego (dalej: „PUW”) miesięcznego zapotrzebowania na środki pochodzące z budżetu państwa przeznaczone na realizację zadań własnych i zleconych powiatom. Zapotrzebowanie określało łączną kwotę środków niezbędnych do pokrycia wydatków w ramach realizowanych IPI oraz składane było w terminie do 20 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc na jaki ubiegano się o środki. MOPS dodatkowo przekazywał do PUW w ww. terminie zapotrzebowanie środków pieniężnych dla cudzoziemców zawierające nazwiska i imiona uczestników realizowanych IPI, formę ochrony jaką zostali objęci oraz zakres i wysokość udzielanej im pomocy. W latach 2012-2014 (I półrocze) na realizację IPI MOPS otrzymał kwotę 219.883 zł, w tym:

- 216.800 zł. (113.370 zł w 2012 r., 72.640 zł w 2013 r., 30.790 zł do 30 czerwca 2014 r.) na utrzymanie oraz pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, z których w 28 grudnia 2012 r. dokonano zwrotu niewykorzystanej kwoty 2.000 zł. Środki otrzymywane były jako dotacja (dz. 852 rozdz. 85231 § 2110) w terminie od trzeciego do 11 dnia każdego miesiąca,
- 3.083 zł (1.320 zł w 2012 r., 1.192 zł w 2013 r., 571 zł do 30 czerwca 2014 r.) na opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego, z których niewykorzystana kwota 100 zł została zwrócona. Środki otrzymywane były jako dotacja w dz. 852 rozdz. 85213 § 2110. (dowód: akta kontroli str. 358-371)

Rozliczenia otrzymanej dotacji za 2012 i 2013 rok dokonano odpowiednio 15 stycznia 2013 r. i 8 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 358-361)

Sprawozdania z realizacji zadań pomocy dla uchodźców były przekazywane PUW w postaci:

- kwartalnych meldunków MK2 zawierających: 1) dane dotyczące liczby osób którym przyznano świadczenia, liczbę świadczeń, 2) kwotę świadczeń, 3) liczbę rodzin, 4) liczbę osób w rodzinach (z podziałem na formy pomocy);
- sprawozdań półrocznych i rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach²¹ przekazywanych do 20 lipca za I półrocze i do 20 stycznia za rok, zawierających dane w układzie jak w meldunku MK2.

(dowód: akta kontroli str. 372-384)

Analiza sporządzonych przez MOPS sprawozdań wykazała, że zostały terminowo przekazane do PUW, a dane w nich zawarte odpowiadały zakresowi i formie udzielonej pomocy w ramach realizowanych IPI. (dowód: akta kontroli str. 352, 372-384)

²⁰ Do 30 września 2012 r. kwota świadczeń pieniężnych na utrzymanie oraz pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego wynosiła od 446 zł do 1.175 zł, od 1 października 2012 r. było to od 531 zł do 1.260 zł (zmiana wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – Dz. U. z 2012 r., poz. 823).

²¹ Sprawozdanie MPiPS-03.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Dyrektor MOPS działając na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta Łomża od lutego 2011 r. do 22 października 2012 r., wydał (po uzyskaniu akceptacji Wojewody Podlaskiego, o której mowa w art. 93 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej):

- pięć decyzji²² przyznających pomoc w ramach IPI, określonych w art. 93 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, małoletnim cudzoziemcom (urodzonym na terenie Polski), których rodziny były już uczestnikami zakończonych programów integracyjnych,
- jedną decyzję²³ przyznającą małoletniemu cudzoziemcowi (urodzonemu na terenie Polski) pomoc w ramach IPI, na okres (do lipca 2013 r.) wykraczający poza datę zakończenia programu, który był realizowany przez jego rodzinę (rodzina realizowała IPI do grudnia 2012 r.).

W myśl przepisu art. 91 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji. Zgodnie z art. 91 ust. 3 i 4 ww. ustawy wniosek cudzoziemca o przyznanie pomocy integracyjnej obejmuje małoletnie dzieci oraz małżonka (jeżeli uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą) i powinien być złożony w terminie 60 dni od dnia uzyskania przez niego statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, przy czym przyznanie pomocy w ramach indywidualnego programu integracyjnego ma charakter jednorazowy i nie może być wznawiane z uwagi na urodzenie kolejnego dziecka. Stanowisko takie zostało wyrażone również w wyroku WSA w Lublinie z 10 lutego 2011 r.²⁴. Ponadto jak wskazano w wyroku WSA w Białymstoku z 4 czerwca 2013 r.²⁵ „nie może budzić wątpliwości, że potrzeba i ciężar integracji koncentruje się przede wszystkim wokół osób, które właśnie przybyły na terytorium RP, nie zaś osób, które narodziły się w rodzinie, dla której okres pomocy na integrację zakończył się.”

Jak wyjaśnił Dyrektor MOPS „wiedzę o tym, iż pomoc w ramach indywidualnego programu integracyjnego nie może być przyznana cudzoziemcowi, w przypadku, gdy jego rodzina była uczestnikiem zakończonego programu integracyjnego uzyskałem 22 października 2012 r., tj. w momencie gdy wpłynęło do MOPS w Łomży pismo Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku nr PS-I.9441.27.2012.DM z 18 października 2012 r., w którym to Wojewoda Podlaski²⁶ odmówił akceptacji indywidualnego programu integracyjnego na dziecko J.G. reprezentowaną przez przedstawiciela ustawowego – matkę F.G. będącą uczestnikiem indywidualnego programu integracyjnego realizowanego w okresie od stycznia do grudnia 2010 roku. W piśmie tym powołano się na art. 93 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej oraz orzecznictwo Sądów Administracyjnych i stanowisko Ministra Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z którymi niedopuszczalne jest złożenie kolejnego wniosku na dziecko cudzoziemca urodzone już po zakończeniu programu integracyjnego swoich opiekunów prawnych. Podkreślono również, iż ani art. 91 ustawy o pomocy społecznej, ani inny przepis tej ustawy nie uprawnia do udzielenia pomocy wspierającej proces integracyjny na każde kolejne dziecko cudzoziemca urodzone w Polsce, gdyż w przypadku kilkumiesięcznego dziecka trudno mówić o jakimkolwiek procesie integracji”.

²² Decyzje nr: MOPS.8290-9/2012 z 8 października 2012 r., MOPS.8290-2/2012 z 27 stycznia 2012 r., MOPS.8290-16/2011 z 17 października 2011 r., MOPS.8290-8/2011 z 20 kwietnia 2011 r., MOPS.8290-17/2011 z 21 listopada 2011 r.

²³ Decyzją nr MOPS.8290-8/2012 z 22 sierpnia 2012 r.

²⁴ Sygn. Akt II SA/Lu 11/11.

²⁵ Sygn. akt II SA/Bk 51/13.

²⁶ Reprezentowany przez Andrzeja Kozłowskiego, Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Od 22 października 2012 r. zgodnie ze stanowiskiem określonym w piśmie nr PS-I.9441.27.2012.DM PUW, w MOPS były wydawane decyzje w sprawie odmowy przyznania pomocy w ramach IPI dla małoletnich cudzoziemców (urodzonych na terenie Polski), których rodziny były już uczestnikami zakończonych programów integracyjnych.

Jednocześnie, mimo posiadanej przez Dyrektora MOPS wiedzy, iż pomoc realizowana na podstawie pięciu wspomnianych decyzji została przyznana cudzoziemcom, których rodziny były już uczestnikami zakończonych programów integracyjnych, nie podjęto działań zmierzających do uchylecia wadliwych decyzji.

Dyrektor MOPS wyjaśnił „brak było podstaw w przepisach ustawy o pomocy społecznej do wszczęcia procedur weryfikacji przyznanych świadczeń. Wyszliśmy z założenia, że są to swego rodzaju prawa nabyte aby zapewnić pewną stabilność przyznanej pomocy i żeby rodziny nie zostały jej pozbawione. Ponadto uznaliśmy, że uchYLENIE decyzji i ewentualne żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenia stanowiłoby dla rodzin (ustawowych przedstawicieli) nadmierne obciążenie oraz niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, gdyż rodziny po zakończonym indywidualnym programie integracyjnym korzystały ze świadczeń pomocy społecznej. A zatem zgodnie z art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej wyczerpane zostały przesłanki dające możliwość odstąpienia od żądania zwrotu należności”.

Ponadto, jak wyjaśnił Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej PUW nie wstrzymano przekazywania do MOPS środków na wypłatę świadczeń przyznanych na podstawie wcześniej zaakceptowanych programów integracyjnych, gdyż „po zmianie stanowiska w sprawie przyznawania wsparcia dzieciom cudzoziemców urodzonych w Polsce analizowaliśmy zaistniałą sytuację. Rozważaliśmy możliwość wzruszenia wydanych przed październikiem 2012 roku decyzji ostatecznych o przyznaniu pomocy małoletnim (konsultacja ustna z działem prawnym PUW), lecz w naszej ocenie, w świetle obowiązujących regulacji zawartych w ustawie o pomocy społecznej jak również w Kodeksie postępowania administracyjnego, brakowało podstaw do wznowienia z urzędu postępowania. Stąd też nie występowaliśmy do PCPR-ów o zwrot wypłaconych świadczeń pieniężnych. Organem decyzyjnym w tych sprawach były PCPR-y, a ich decyzje podlegały ocenie zgodności przez samorządowe kolegia odwoławcze i mogły być poddawane ocenie sądów administracyjnych. W mojej ocenie to PCPR-y są kompetentne do wprowadzania zmian w programach integracyjnych, w tym również tych na podstawie których wypłacano dzieciom cudzoziemców świadczenia jeszcze we wrześniu 2013 roku. PUW może jedynie zaakceptować lub odmówić akceptacji zgłaszanych aneksów do IPI. Podkreślam, że PCPR-y od października 2012 roku znały negatywne stanowisko PUW w sprawach wsparcia integracji dzieci cudzoziemców urodzonych w Polsce, już po zakończeniu przez ich rodziców IPI, co potwierdza brak kolejnych wniosków PCPR-ów w podobnych sprawach.”

Kwota wypłaconych świadczeń w ramach IPI realizowanych na podstawie pięciu powołanych decyzji wyniosła 55.200 zł, w tym po 22 października 2012 r. wydatkowano 12.800 zł (dotyczy trzech IPI²⁷)

(dowód: akta kontroli str. 89-98, 160-172, 176--180, 195-199, 219-222, 276-280, 286-292, 307-311, 335-341, 386-400, 429-517)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność MOPS w zakresie przyznawania i realizacji IPI.

2. Pomoc w uzyskaniu mieszkania, zatrudnienia oraz realizacji obowiązku szkolnego wobec dzieci

Opis stanu faktycznego

Wszystkie rodziny ubiegające się w latach 2012-2014 (I półrocze) o przyznanie pomocy w ramach IPI zamieszkiwały w wynajętych na terenie miasta Łomża prywatnych lokalach mieszkalnych. Jak wynika z notatek dotyczącej pracy socjalnej realizator IPI udzielał informacji cudzoziemcom o procedurze ubiegania się o uzyskanie mieszkania z zasobów miasta. Ponadto uczestnicy IPI informowani byli o możliwości otrzymania mieszkania chronionego znajdującego się w zasobach MOPS, jednak jak wyjaśnił realizator IPI

²⁷ Realizowanych na podstawie decyzji nr: MOPS.8290-9/2012 z 8 października 2012 r., MOPS.8290-2/2012 z 27 stycznia 2012 r., MOPS.8290-17/2011 z 21 listopada 2011 r.

„mieszkanie o powierzchni 34,34 m² jest zbyt małe na potrzeby rodziny, dlatego też brak było zainteresowania ze strony cudzoziemców. Osoby samotne nie wyrażały zgody na zamieszkanie z uwagi na krótki okres pobytu do 6 miesięcy”.

(dowód: akta kontroli str. 86-88, 106-110, 121-123, 134-135, 146-148, 158-159, 401)

Osoby zainteresowane uzyskaniem mieszkania z zasobów miasta z pomocą realizatora IPI składały podania w tym zakresie do Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Łomży. Z informacji uzyskanej w ww. wydziale wynika, iż podania złożyły 52 rodziny cudzoziemców, w tym w latach 2012-2014 (do 18 grudnia) złożone zostały 22 podania (trzy w 2012 r., dziewięć w 2013 r. i 10 w 2014 r.). W drodze weryfikacji bez rozpatrzenia pozostawiono 24 podania, pozostałe 28 rodzin oczekuje na przydział z zasobu komunalnego, mieszkania otrzymały dwie rodziny (wszystkie w 2013 r.):

- dwupokojowe mieszkanie o pow. 52,71 m² otrzymała czteroosobowa rodzina (narodowość czeczeńska) przebywająca w Polsce od 2002 r. (małżeństwo z dwojgiem dzieci w wieku 3 i 5 lat), posiadająca przyznaną ochronę uzupełniającą, objęta IPI w okresie od lipca 2008 do czerwca 2009 r., wpisana na listę osób oczekujących na mieszkanie z zasobów miasta z powodu trudnej sytuacji finansowej i zdrowotnej – najmłodsze dziecko posiadało orzeczenie o niepełnosprawności,
- trzypokojowe mieszkanie o pow. 55,61m² otrzymała siedmioosobowa rodzina (narodowość czeczeńska) przebywająca w Polsce od 2006 r. (małżeństwo z pięciorgiem dzieci), posiadająca przyznaną ochronę uzupełniającą, objęta IPI w okresie od sierpnia 2008 do lipca 2009 r., wpisana na listę osób oczekujących na mieszkanie z zasobów miasta z powodu wielodzietności, trudnej sytuacji finansowej i zdrowotnej – najstarszy syn jest niepełnosprawny.

(dowód: akta kontroli str. 402-403, 426)

Pomoc MOPS w zakresie uzyskania zatrudnienia przez uczestników IPI polegała przede wszystkim na: pomocy w wypełnieniu dokumentów niezbędnych do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy, poszukiwaniu ofert pracy oraz kontaktowaniem się z potencjalnym pracodawcą, pomocy w uzyskaniu prawa jazdy, informowaniu o możliwości uczestnictwa w szkoleniach zawodowych.

(dowód: akta kontroli str. 86-88, 106-110, 121-123, 134-135, 146-148, 158-159)

Realizacja obowiązku szkolnego przez dzieci cudzoziemców była sprawdzana m.in. w ramach: przeprowadzanych wywiadów środowiskowych, wizyt w miejscu zamieszkania rodziny objętej IPI związanych z realizacją zadań zawartych w programie, spotkań z uczestnikami programu w siedzibie MOPS. Ponadto jak wyjaśnił realizator IPI *„w trakcie wizyty w domu pracownik socjalny sprawdzał zeszyty szkolne. Kontaktował się z pedagogiem, wychowawcą lub dyrektorem szkoły telefonicznie lub osobiście jeżeli zachodziła taka konieczność. Dzieci, które potrzebowały pomocy w nauce kierowane były także do świetlicy Fundacji „OCALENIE” lub korzystały z pomocy wolontariusza MOPS”.* W przypadku trójki dzieci objętych jednym z IPI, które zamierzały podjąć naukę w Szkole Podstawowej nr 5, skontaktowano się z pedagogiem szkolnym w celu zapisania dzieci do tej placówki oraz zgłoszenia potrzeby zapewnienia im podręczników. Informacje dotyczące realizacji obowiązku szkolnego zamieszczane były w notatkach z pracy socjalnej oraz oceny postępów w procesie integracji. W latach 2012-2014 (I półrocze) nie odnotowano przypadków niewywiązywania przez dzieci cudzoziemców w ww. obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 55-58, 260-263, 353-354)

W ramach pracy socjalnej podejmowano również szereg innych działań w zakresie pomocy cudzoziemcom polegających na: 1) wyszukiwaniu ogłoszeń dotyczących wynajmu mieszkania oraz negocjowaniu cen z właścicielem, 2) poszukiwaniu potrzebnego wyposażenia mieszkania (mebli, sprzętu AGD, wózków dziecięcych, pościeli, łóżeczek dla dzieci), 3) przekazywaniu odzieży, 4) pomocy w redagowaniu wniosków i podań, 5) informowaniu o możliwościach uczestnictwa w kursach zawodowych.

(dowód: akta kontroli str. 55-58, 86-88, 106-110, 121-123, 134-135, 146-148, 158-159, 260-263, 273-274)

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości:

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność MOPS w zakresie pomocy w uzyskaniu mieszkania, zatrudnienia oraz realizacji obowiązku szkolnego wobec dzieci.

3. Monitorowanie postępów procesu integracji uchodźców

Prowadzenie działań związanych z monitorowaniem postępów cudzoziemców w procesie integracji w ramach realizowanych przez nich IPI należało do wskazanego w tych programach realizatora IPI. Ocena postępów w procesie integracji odbywała się w szczególności poprzez utrzymywanie stałego kontaktu z osobami objętymi programem (wizyty w miejscu zamieszkania, kontakt telefoniczny, spotkania w MOPS dwa razy w miesiącu). W latach 2012-2014 (I półrocze) nie sporządzano sprawozdań w tym zakresie. Analiza dokumentacji 19 realizowanych IPI wykazała, że pojawiające się problemy związane z realizacją programu były monitorowane przez realizatora IPI, który podejmował działania w celu ich rozwiązania.

(dowód: akta kontroli str. 17-26, 39-41, 55-58, 74,86-88, 106-110, 121-123, 134-135, 146-148, 158-159, 260-263)

Ocena procesu usamodzielniania się uczestników IPI zamieszczana była w ostatniej z ocen postępów cudzoziemca opracowywanych w formie notatki służbowej, tj. zgodnie z przepisem § 5 ust. 5 rozporządzenia w sprawie pomocy cudzoziemcom. I tak, z informacji zamieszczonych w notatkach wynika, że po 12 miesiącach pomocy integracyjnej w przeważającej części: 1) sytuacja mieszkaniowa rodzin nie uległa zmianie (nadal zamieszkują w wynajmowanych lokalach bez możliwości zameldowania się), 2) cudzoziemcy (wnioskodawcy) są zarejestrowani w powiatowym urzędzie pracy jednak nie otrzymywali propozycji pracy, pracują głównie dorywczo przy pracach budowlanych lub sezonowych, 3) dorośli oraz dzieci bez problemów porozumiewają się w języku polskim, 4) rodziny są zintegrowane ze środowiskiem lokalnym, 5) dzieci uczęszczają do szkół i nawiązują kontakty z rówieśnikami, 6) rodziny po zakończeniu IPI nie posiadając stałego źródła dochodów korzystają z pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 53, 105, 120, 132, 144-145, 154,205, 404)

Spośród uczestników 27 IPI zakończonych w latach 2011-2014 (I półrocze) (11 w 2011 r. i 16 w 2012-2014 (I półrocze) z pomocy społecznej (w trakcie jak i po zakończeniu programu) korzystało odpowiednio:

- w 2012 r. – 14 rodzin, wśród których: 13 pobierało zasiłek okresowy, jedna z zasiłek stały, 12 otrzymało zasiłek celowy, m.in. na opłacenie czynszu, zakup żywności, leków, odzieży, obuwia, 13 korzystało ze świadczeń pieniężnych na zakup żywności (program państwa w zakresie dożywiania),
- w 2013 r. – 15 rodzin, spośród których: 14 otrzymało zasiłek okresowy, jedna pobierała zasiłek stały, 15 korzystało z zasiłku celowego, 13 otrzymało świadczenia na zakup żywności, pięcioro dzieci korzystało z obiadów w szkole,
- w 2014 (I półrocze) – 12 rodzin, wśród których: wszystkie pobierały zasiłek okresowy oraz korzystały z zasiłku celowego, pomocą w formie obiadów w szkole objętych było pięcioro dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 16, 405-408)

Z informacji uzyskanej z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży (dalej: „PUP”) wynika, iż 13 cudzoziemców (spośród uczestników 19 IPI zakończonych w latach 2012-2014) było zarejestrowanych jako osoby poszukujące pracy. Wg. stanu na 22 grudnia 2014 r. status osoby bezrobotnej posiada pięć osób, pozostałe osiem zostało pozbawione tego statusu (siedem z uwagi na niestawienie się w PUP w wyznaczonym terminie i nieusprawiedliwienie w ciągu 7 dni przyczyn niestawiennictwa, jedna złożyła wniosek o wykreślenie z ewidencji). Cudzoziemcy od daty pozbawienia statusu osoby bezrobotnej nie pobierali świadczeń z opieki społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 406-415)

Analiza 19 IPI realizowanych w latach 2012-2014 (I półrocze) wykazała, że MOPS dokonywał ocen postępów cudzoziemców w procesie integracji w ramach realizowanych przez nich programów. Wszystkie oceny sporządzane były zgodnie z terminami i formą

określoną w § 5 ust. 1 i 5 rozporządzenia w sprawie pomocy cudzoziemcom tj. co najmniej raz na 3 miesiące i dokumentowane w formie notatek służbowych, z wyjątkiem niektórych ocen uczestników pięciu IPI. (dowód: akta kontroli str. 18-26,404)

MOPS w okresie objętym kontrolą nie organizował kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców realizujących IPI. Jak wyjaśnił Dyrektor MOPS „w latach 2012-2014 r. nie były organizowane zajęcia nauki języka polskiego dla cudzoziemców realizujących IPI z uwagi na małą liczebność programów oraz wystarczającą dobrą znajomość polskiego przez cudzoziemców. Ponadto w okresie objętym kontrolą zainteresowane osoby objęte IPI korzystały z pomocy wolontariuszy w MOPS.” (dowód: akta kontroli str. 387-388)

Na podstawie przeprowadzonej w trakcie niniejszej kontroli NIK ankiety wśród 16 uczestników IPI realizowanych w latach 2012-2014 (I półrocze) ustalono m.in., że:

- w odniesieniu do napotkanych problemów przy realizacji IPI: 62,5% ankietowanych podało, iż nie miało żadnych problemów przy realizacji IPI, 31,2% wskazało na problemy ze znalezieniem mieszkania oraz uzyskaniem pracy, jedna osoba stwierdziła, że program był za krótki by się zintegrować,
- wszyscy ankietowani wskazali na bardzo dobrą współpracę z pracownikiem MOPS pomagającym w opracowywaniu i realizacji IPI, podkreślając jego zaangażowanie,
- świadczenia były wypłacane terminowo i w pełniej wysokości - co potwierdzili wszyscy uczestnicy ankiety,
- w odniesieniu do kwestii związanej z nauką języka polskiego (zajęcia prowadzone przez wolontariuszy) połowa ankietowanych oceniła dobrze lub bardzo dobrze poziom nauki i zaangażowanie lektorów, 37,5% stwierdziło, iż nie uczestniczyło w tego typu zajęciach, zaś jedna osoba wskazała, że nauka powinna trwać 2-3 lata, kolejna chciałaby otrzymywać środki na naukę,
- 87,5% ankietowanych wskazało na dobrą i bardzo dobrą dostępność i poziom usług świadczonych przez MOPS,
- sposobem na poprawę procesu integracji, zdaniem 62,5% ankietowanych, jest przedłużenie okresu trwania IPI do co najmniej 3-4 lat, 31,5% ankietowanych wskazało, że konieczne jest zwiększenie kwoty pomocy, zaś pozostali wskazywali na potrzebę zmniejszenia liczby rodzin znajdujących się pod opieką jednego pracownika socjalnego, zapewnienie miejsc pracy oraz mieszkań komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 425-457)

W ocenie MOPS, „rodziny zamieszkałe w Łomży są zintegrowane ze społecznością lokalną i otoczeniem. Znają miasto, urzędy, szkoły. Są w stanie samodzielnie lub przy niewielkim wsparciu załatwić swoje sprawy. Mają świadomość o dużym bezrobociu w mieście. Dzieci, które chodzą do szkoły mają kontakty z rówieśnikami, zapraszane są na urodziny i inne uroczystości koleżeńskie. Rodzice dbają o rozwój zainteresowań dzieci (zajęcia sportowe). Jednocześnie wyrażono pogląd, że „z powodu braku pracy jak również własnego mieszkania rodziny te nie usamodzielniają się, będą korzystały z pomocy MOPS. Jeżeli nawet któryś z członków rodziny otrzyma pracę to i tak będzie korzystał z pomocy gdyż zarobki nie zabezpieczą wszystkich potrzeb. Największym wydatkiem dla rodziny jest opłacenie wynajmowanego mieszkania (900 – 1100 zł).” (dowód: akta kontroli str. 425)

W celu usprawnienia pracy z cudzoziemcami, zdaniem MOPS, powinny zostać podjęte m.in. następujące działania:

- wydłużenie okresu realizacji IPI do 2 lat,
- wyodrębnienie środków finansowych wyłącznie na naukę języka polskiego do dyspozycji realizatora programu,
- realizacja szkoleń dla pracowników zajmujących się cudzoziemcami oraz zmniejszenie zakresu ich obowiązków,
- wprowadzenie ulg dla pracodawców, którzy zatrudniają cudzoziemców.

(dowód: akta kontroli str. 425)

Realizowane w okresie objętym kontrolą 19 IPI nie było poddawanych modyfikacjom, których przyczyną były problemy występujące w trakcie ich trwania.

(dowód: akta kontroli str. 18-26)

Zagadnienia związane z pomocą społeczną dla uchodźców były m.in. przedmiotem kontroli kompleksowej MOPS przeprowadzonej przez PUW w maju 2014 r. (okres objęty kontrolą od 1 kwietnia 2013 r. do dnia rozpoczęcia kontroli). W ramach postępowania kontrolnego zbadano liczbę i wysokość udzielonej pomocy w ramach realizowanych IPI. Dokonano analizy akt dwóch spraw, w tym decyzji przyznających pomoc w ramach programu. Nie wydano zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 416-422)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W odniesieniu do pięciu²⁸ (z 19) realizowanych IPI wystąpiły przypadki niesporządzenia w terminach i formie określonych w § 5 ust. 1 i 5 rozporządzenia w sprawie pomocy cudzoziemcom, ocen postępów cudzoziemców w procesie integracji. W myśl przepisu § 5 ust. 1 i 5 cytowanego rozporządzenia postępy cudzoziemca w procesie integracji monitorowane są co najmniej raz na trzy miesiące i dokonywane w formie notatek służbowych. Jak wyjaśnił realizator IPI Jadwiga J. „*niesporządzenie brakujących, w niektórych przypadkach notatek dotyczących oceny postępów w procesie integracji osób objętych pięcioma IPI wynikało z faktu, iż informacje dotyczące integracji zawarte były w notatkach pracy socjalnej oraz wywiadzie środowiskowym.*”

(dowód: akta kontroli str. 17-22, 404, 423-424)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że wysoka stopa bezrobocia w Łomży, wynosząca 16,0%²⁹, utrudnia uchodźcom znalezienie stałej pracy i pełną integrację ze społecznością lokalną. Z tego powodu po zakończeniu realizacji IPI większość uchodźców pozostaje nadal pod opieką MOPS.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność MOPS w zakresie monitorowania postępów integracji uchodźców.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnosi o monitorowanie postępów cudzoziemców w procesie integracji w ramach realizowanego przez nich IPI, w terminach i formie określonej w § 5 ust. 1 i 5 rozporządzenia w sprawie pomocy cudzoziemcom.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

²⁸ Przypadki te dotyczyły osób realizujących IPI, które przyznane zostały decyzjami nr: MOPS.8280-21/2011 z 21 grudnia 2011 r., MOPS.8290-1/2012 z 24 stycznia 2012 r., MOPS.8290-8/2012 z 22 sierpnia 2012 r., MOPS.8290-2/2012 z 27 stycznia 2012 r., MOPS.8290-17/2011 z 21 listopada 2011 r.

²⁹ Dane wg. stanu na koniec 31 grudnia 2014 r. <http://www.pup.lomza.pl/kat/20/statystyka-lokalnego-ryнку-pracy/>

³⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

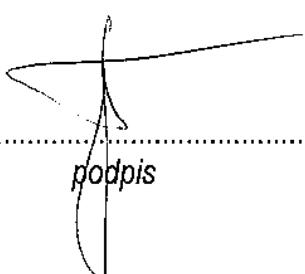
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 11 lutego 2015 roku

Paweł Tołwiński
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Agata Ciupa

.....
podpis

